

to indicate the acceptability of all sides, for it does not designate a side for them. The same holds true for all other sacrifices that are holy to a minor degree. And if one slaughters them in the Sanctuary, they are acceptable. But if one slaughters them on the roof of the Sanctuary, they are disqualified, because the roof is not permissible for slaughtering, rather, only the ground of the courtyard. (2) A peace-offering that was slaughtered before the doors of the Sanctuary were opened, is disqualified, as it says, “at the פתח [lit., opening] of the Tent of Appointment” — i.e., when it is open. Even if the doors are closed [but not locked], it is just as though they are locked. But the curtain that covers [the entrance way,] does not disqualify. (3) Regarding burnt-offerings, guilt-offerings, and peace-offerings, both of an individual and of the community, the blood of all three of them is splashed on top of the altar, in the same manner as the burnt-offering. How is this done? When the priest takes the blood in the bowl, he splashes it using the bowl, in two splashing motions, [one each,] on the two corners of the altar, diagonally, on the lower half of the altar. [Once] on the northeast corner and [once] on the southwest corner. When he splashes the blood on the corners, he aims in a particular manner so that the blood will surround the corners in the shape of a right angle, causing the blood of the two splashes to, as a result, be on the four walls of the altar. Because it says about the burnt-offering and the peace-offering, “[and splash the blood upon the altar] — around.” (Leviticus 1:5,11 3:2,8,13) The same is true of the guilt-offering. The rest of the blood is poured out onto the southern base [of the altar].

הָרוּחוֹת. שְׁהָרִי לֹא יִיחַד לָהֶם רוּחַ. וְהוּא הַדִּין לְשֹׂאֵר הַקְּדוּשִׁים קָלִים. וְאִם שִׁחֲטָם בְּהִיכַל בְּשָׂרִים. אָבָל אִם שִׁחֲטָן בְּגִגּוֹ שֶׁל הִיכַל פְּסוּלִין שְׂאִין הַגָּלוּת רֵאוּיֹת לְשִׁחִיטָה כָּלֵל אֲלֵא בְּקֶרֶקַע הַעֲזָרָה: ב שְׁלָמִים שִׁשְׁחֲטָן קוֹדֵם שֶׁנִּפְתְּחוּ דְלֹתוֹת הַהִיכָל פְּסוּלִין שֶׁנֶּאֱמַר (שם) פֶּתַח אֲדָהּ מוֹעֵד בְּזִמְן שִׁפְתוּחַ. אֲפִילוּ הָיוּ דְלֹתוֹתָיו מוּגָפוֹת הָרִי זֶה בְּנֶעוּל אָבָל הַפְּרוּכֹת שְׁעָלָיו אֵינָהּ פּוֹסֶלֶת: ג הַעוֹלָה וְהָאֵשׁ וְהַשְּׁלָמִים בֵּין שֶׁל יַחֲיד בֵּין שֶׁל צִבּוּר זְרִיקַת דָּם שֶׁלִּשְׁתֵּן עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ שְׁוֶה לְעוֹלָם. וְכִיֻּצַּד הוּא עוֹשֶׂה. כְּשִׁלּוֹקֶה הַכֹּהֵן הֵדֵם בַּמִּזְרֶק. זוֹרֵק מִמֶּנּוּ בַּמִּזְרֶק שְׁתֵּי זְרִיקוֹת עַל שְׁתֵּי זְוִיֹּת הַמִּזְבֵּחַ בְּאֶלְכָסוֹן מִחֲצֵי הַמִּזְבֵּחַ וּלְמַטָּה עַל קֶרֶן מְזֻרְחֵית צְפוֹנִית וְעַל קֶרֶן מְעֻרְבֵית דְּרוֹמִית. וּמִתְכַּוֵּין כְּשִׁזְרוֹק הֵדֵם עַל הַקֶּרֶן שִׁיְהִיֶּה הֵדֵם מְקִיף עַל הַזְוִיֹּת כְּמִין גַּם כַּדִּי שִׁיִּמְצֵא הֵדֵם שֶׁל שְׁתֵּי מִתְנֹת עַל אַרְבַּע כּוֹתְלֵי הַמִּזְבֵּחַ לְפִי שֶׁנֶּאֱמַר בְּעוֹלָה וּבַשְּׁלָמִים סָבִיב וְהוּא הַדִּין לְאֵשׁ. וְשִׁרֵי הֵדֵם נִשְׁפָּכִין עַל יְסוֹד הַדְּרוֹמִי:

METZORA FOR THURSDAY

TORAH

מצורע ליום חמישי

תורה

כיוון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי זה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

כב וּשְׁתֵּי תָרִים אֹו שְׁנַי בְּנֵי יוֹנָה אֲשֶׁר כב וּתְרִין שְׁפָנִינִין אֹו תְרִין בְּנֵי יוֹנָה דִּי תִדְבַק יָדֶיהָ וְיִהְיֶה

(22) And two turtle-doves or two young doves, according to what he can afford:

חד חטאתא וחד עלתא:
 כג וייתי יתהון ביומא
 תמינא לדיכיותיה לות כהנא
 לתרע משפן זמנא קדם יי:
 כד ויסב כהנא ית אמרא
 דאשמא וית לגא דמשחא
 וירים יתהון כהנא ארמא
 קדם יי: כה ויכוס ית אמרא
 דאשמא ויסב כהנא מדמא
 דאשמא ויתן על רום אורנא
 דמדכי דימינא ועל אליון
 ידיה דימינא ועל אליון
 רגליה דימינא: כו ומן משחא
 יריק כהנא על ידא דכהנא
 דשמאלא:

תשיג ידו והיה אחד חטאת והאחד עלה:
 כג והביא אתם ביום השמיני לטהרתו
 אל־הכהן אל־פתח אהל־מועד לפני
 יְדוֹה: כד ולקח הַכֹּהֵן אֶת־כֶּבֶשׂ הַאֵשֶׁם
 וְאֶת־לֶג הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף אֹתָם הַכֹּהֵן תְּנוּפֵה
 לִפְנֵי יְדוֹה: כה וְשָׁחַט אֶת־כֶּבֶשׂ הַאֵשֶׁם
 וְלָקַח הַכֹּהֵן מִדַּם הַאֵשֶׁם וְנָתַן עַל־תְּנוּף
 אֶזְנוֹ־הַמִּטְהָר הַיְמָנִית וְעַל־בֶּהֶן יְדוֹ הַיְמָנִית
 וְעַל־בֶּהֶן רִגְלוֹ הַיְמָנִית: כו וּמִן־הַשֶּׁמֶן יִצַק
 הַכֹּהֵן עַל־כַּף הַכֹּהֵן הַשְּׂמָאלִית:

one will be a sin-offering, and one a burnt-offering. (23) And he will bring them on the eighth day of his purification, to the priest, to the entrance of the Tent of Appointment, before the Lord. (24) And the priest will take the guilt-offering sheep and the *log* of oil, and the priest will wave them as a wave-offering, before the Lord. (25) And he will slaughter the guilt-offering sheep, and the priest will take some of the guilt-offering's blood and place it above the right earlobe of the person being purified, on the thumb of his right hand and on the big toe of his right foot. (26) And the priest will then pour some of the oil into the left palm of [preferably a second] priest.

RASHI

רש"י

(כג) **On the eighth day of his purification** ביום השמיני לטהרתו. שמיני לצפרים
 — meaning: *On the eighth day after [he had brought] the birds and been sprinkled with the cedar wood, hyssop and strip of crimson wool [for that whole procedure is also called a purification, albeit interim].* ולהזאת עץ ארז ואזוב ושני תולעת:

PROPHETS II Kings 8

ד ומלכא מליל עם גחזי
 תלמידא דנביא די לומר

נביאים מלכים ב פרק ח
 ד והמלך מדבר אל־גחזי נער איש־האלהים לאמר

(4) The king was speaking with Gechazi the servant of the man of God, saying,

ספרה־נָא לִי אֵת כָּל־הַגְּדֹלוֹת אֲשֶׁר־עָשָׂה אֱלֹהֵי־שָׁעַ: ה וַיְהִי הוּא־מִסְפָּר לַמֶּלֶךְ אֶת־אֲשֶׁר־הַחִיָּה אֵת הַמֶּת וְהִנֵּה הָאִשָּׁה אֲשֶׁר־הַחִיָּה אֶת־בְּנָהּ צִעֲקַת אֶל־הַמֶּלֶךְ עַל־בֵּיתָהּ וְעַל־שָׂדֶהּ וַיֹּאמֶר גִּחְזִי אֲדֹנָי הַמֶּלֶךְ זֹאת הָאִשָּׁה וְזֶה־בְּנָהּ אֲשֶׁר־הַחִיָּה אֱלֹהֵי־שָׁעַ: ו וַיִּשְׁאַל הַמֶּלֶךְ לָאִשָּׁה וַתִּסְפָּר־לוֹ וַיִּתֵּן־לָהּ הַמֶּלֶךְ סָרִיס אֶחָד לֵאמֹר הָשִׁיב אֶת־כָּל־אֲשֶׁר־לָהּ וְאֵת כָּל־תְּבוּאֹת הַשָּׂדֶה מִיּוֹם עָזְבָה אֶת־הָאָרֶץ וְעַד־עַתָּה: ז וַיָּבֵא אֱלִישָׁע דְּמִשְׁק וּבֶן־חֲדָד מֶלֶךְ־אַרָם חָלָה וַיִּגְדֵּל־לוֹ לֵאמֹר בֹּא אִישׁ הָאֱלֹהִים עַד־הַנֶּהָ: ח וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ אֶל־חֲזִיָּהוּ אֶל קַח בְּיָדְךָ מִנְחָה וּלְךָ לְקַרְאֵת אִישׁ הָאֱלֹהִים וּדְרֹשׁתָּ אֶת־יְדוּהָ מֵאוֹתוֹ לֵאמֹר הֲאֵחִיָּה מַחְלִי זֶה:

כח וַאֲמַר מֶלֶךְא לַחֲזֹאֵל סב בִּידְךָ תִּקְרֹבְתָא וְאֹזִיל לְקַדְמוֹת נְבִיאָ דִּי וְתַתְּבַע יַת פְּתַגְמָא דִּי מִנָּה לְמִימְרַ הַאי־חֵי מִמְרַע דִּין:

Tell me, please, all the great things that Elisha has done. (5) And it was, as he was telling the king how he had restored to life he that was dead, that, behold, the woman whose son he had restored to life cried to the king for her house and for her land. And Gechazi said, My lord, O king, this is the woman, and this is her son, whom Elisha restored to life. (6) And the king asked the woman, and she told him. So the king appointed to her a certain officer, saying, Restore all that is hers, and all the fruits of the field, from the day that she left the land until now. (7) And Elisha came to Damascus, and Ben-chadad the king of Aram was sick; and it was told to him, saying, The man of God has come here. (8) And the king said to Chazael, Take a present in your hand, and go meet the man of God, and inquire of the Lord from him, saying, Shall I recover from this sickness?

RASHI

רש"י

(7) And Elisha came to Damascus — *to* לְהַחְזִיר אֶת גִּחְזִי וַיָּבֵא אֱלִישָׁע דְּמִשְׁק. בְּתִשְׁבּוּבָה: *cause Gechazi to repent.*

WRITINGS Proverbs 25

כתובים משלי פרק כה

יא חֲזוּרֵי דְדֹהָבָא בְּגִגְדֵי
 דְּסִמָּא מְלֵתָא דְּמִלְל פְּסִיאִית:
 יב קְדוּשֵׁי דְדֹהָבָא וּמְנִי
 דְּזִמְרָגָדָא מְכֻסְנוּתָא דְחֻכְמָא
 עַל אֲדָנָא דְשִׁמְעָא: יג אִיךְ
 קְרִירוּתָא דְתִלְגָּא בְּיוֹמָא
 דְחֻצְדָּא הֵיכְנָא אֲזַגְדָּא
 מְהִימְנָא לְמִשְׁדְּרוּי וּנְפִשְׁיָה
 דְּמָרְיָה מְהַפֵּךְ: יד לְיוֹמָא
 טו בְּגִידוּתָא דְרוּחָא

יא תְּפוּחֵי זָהָב בְּמִשְׁכִּיּוֹת כֶּסֶף דְּבַר דְּבַר עַל־אֲפָנְיוֹ:
 יב נְזֹם זָהָב וְחֻלֵי־כֶתֶם מוֹכִיחַ חֶכֶם עַל־אָזְן שׁוֹמְעֵת:
 יג כְּצִנֹּת־שֶׁלֶג ׀ בְּיוֹם קָצִיר צִיר נֶאֱמָן לְשַׁלְחֵיו
 וּנְפֶשׁ אֲדָנָיו יֵשִׁיב: יד נְשִׂאִים וְרוּחַ וּגְשָׁם אֵין אִישׁ
 מְתַהַלֵּל בְּמַתַּת־שֶׁקֶר: טו בְּאֶרֶץ אֲפִים יִפְתֶּה קָצִין
 וְלִשׁוֹן רַכָּה תִשְׁבֵּר־גָּרֶם:

דְּעֲנִי וְרוּחָא דְמִטְרָא לְאִית מְדַמֵּי גְבֵרָא דְמִשְׁתַּבְּהַר בְּמַהוּבְתָא דְשִׁקְרָא: טו בְּגִידוּתָא דְרוּחָא
 מִשְׁתַּרְגַּג רְשָׁאנָא וּמְלֵתָא רְכִיכְתָא תְּבַרָא גְרָמָא:

(11) A word aptly spoken is like apples of gold in settings of silver. (12) As an earring of gold, and an ornament of fine gold, so is the man who reproves upon an obedient ear. (13) As the cold of snow in the time of harvest, so is a faithful messenger to he that sends him, for he refreshes the soul of his master. (14) As vapors and wind without rain, so is he that boasts of a false gift. (15) By forbearance is a Ruler persuaded, and a soft tongue breaks a bone.

RASHI

רש"י

(11) **Apples of gold** — Like buttons drawn on settings of silver is a word aptly spoken.

(12) **And an ornament of fine gold** — types of jewelry of fine gold. (13) **As the cold of snow** — As is the cold of the snowy season, for which a person longs during the time of harvest, so is a faithful messenger to he that sends him. (14) **Vapors** — Clouds without rain cause distress to people, just as he that boasts ..., who says, "Such and such charity I will give," but lies; the poor who wait for his gift are disappointed when it does

not come. (15) **By forbearance ...** — While the Holy One, blessed be He, is forbearing, sinners should give mind to persuade Him with repentance and with prayer. **And a soft tongue** — with prayer and entreaties. **Breaks a bone** — a bone, i.e., the harsh decree.

(יא) תְּפוּחֵי זָהָב. כְּעֵין כְּפִתּוּרִין מְצִירִין עַל מִשְׁכִּיּוֹת
 כֶּסֶף כֵּן דְּבַר דְּבַר עַל אֲפָנְיוֹ: (יב) וְחֻלֵי כֶתֶם. מִיְנֵי
 תְּכֵשִׁיטִין שֶׁל זָהָב טוֹב: (יג) כְּצִנֹּת שֶׁלֶג. בְּקָר יְמֵי
 שֶׁלֶג שְׂאֵדָם מִתְאַוָּה לוֹ בְּיָמֵי קָצִיר כֵּן צִיר נֶאֱמָן
 לְשַׁלְחֵיו: (יד) נְשִׂאִים. עֲנָנִים וְגְשָׁם אֵין מְצֻטְעָרִים
 בְּנֵי אָדָם כֵּן אִישׁ מְתַהַלֵּל כּו' שְׂאוּמֵר קֵר וְכֵר צְדָקָה
 אֲתָן וְהוּא מְשַׁקֵּר וְכֵלָה עֵינֵי עֲנָנִים לְמַתְנָתוֹ וְאֵינָה
 בְּאֵה: (טו) בְּאֶרֶץ אֲפִים וְגו'. בְּעוֹד שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא מְאַרְיָךְ אַפּוֹ יִתְנֶנּוּ לָב הַחוּטָאִים לְפִתּוֹתוֹ
 בְּתִשׁוּבָה וּתְפִלָּה: וְלִשׁוֹן רַכָּה. בְּתְפִלָּה וְתַחֲנוּנִים:
 תִּשְׁבֵּר גָּרֶם. עֲצֵם קָשֵׁי הַגּוֹרָה:

משנה חולין פרק א

Mishnah Chullin, chapter 1

(1) All may slaughter [i.e., all Jews who are known to be familiar with the ritual laws of slaughter, even though they have not been tested and certified as such, may slaughter. However, if we don't know for a fact, that they are familiar with the appropriate laws they may not slaughter] and their slaughtering [i.e., if one, about whom we don't know if he is familiar with the laws or not, went ahead and slaughtered anyway, their slaughtering] is valid [after verifying that he is in fact familiar with the laws], except a deaf-mute, a mentally incompetent person, or a minor, lest they invalidate their slaughtering; and if any of these slaughtered while others were standing over them, their slaughtering is valid. That which is slaughtered by a non-Jew [even though the slaughtering was performed according to ritual in the presence of a Jew,] the animal [nevertheless,] is regarded as *neveilah* and may not be eaten; [but may be used for any other purpose] and defiles by carrying (see Leviticus 11:40). If one slaughtered at night [in the dark], likewise, if a blind man slaughtered, the slaughtering is valid [but one should not do so *lekhatchilah* — at the outset]. If a man slaughtered on the Sabbath or on Yom Kippur [in a case where he

א הכל שוחטין ושחיטתן כשרה, חוץ מחרש, שוטה, וקטן, שמא יקלקלו בשחיטתן. וכלן ששחטו ואחרים רואין אותן, שחיטתן כשרה. שחיטת נכרי, נבלה ומטמאה במשא. השוחט בלילה, וכן הסומא ששחט, שחיטתו כשרה. השוחט בשבת, וביום

רבנו עובדיה מברטנורא

א הכל שוחטין. בגמרא פריך, הכל שוחטים לכתחלה, ושחיטתן כשרה דיעבד, דמרישא משמע דהאי דמריבין מהכל שוחטין לכתחלה ובסיפא משמע דכי מריבין מהכל דיעבד מריבין ליה אבל לכתחלה לא אתרבי. והא ליכא למימר כולה מתניתין לכתחלה וחדא קתני, דכיון דתנא הכל שוחטין פשיטא דכשרה. ובמסקנא מפרשא מתניתין בגמרא הכי, הכל שוחטין, כל המומחזין היודעים הלכות שחיטה שוחטין, ואף על פי שאין מוחזקין, שלא שחטו לפנינו שלש פעמים לראות אם יש בהן כח שלא יתעלפו בשחיטה ויבואו לידי שהייה. במה דברים אמורים דחשיבי מומחים, בזמן שאלו המוסרים לו לשחוט יודעים ומכירים בו שיודע הלכות שחיטה. אבל אם אין יודעים בו אם יודע הלכות שחיטה, לא ישחוט. ואם שחט בודקין אותו, ואם יודע הלכות שחיטה שחיטתו כשרה: **חוץ מחרש שוטה וקטן**. דאפילו דיעבד יודעים הלכות שחיטה אסור לאכול משחיטתן, דתמיד הן מוחזקין לקלקל, שאין בהן דעת: **וכולן ששחטו**. מדלא קתני ואם שחטו, אלא וכולן ששחטו, משמע דלאו אחרש שוטה וקטן גרידא קאי אלא אף שאין יודעים בו אם יודע הלכות שחיטה דרישא קאי דבודקין אותו, ואי ליתיה קמן דלבדקיה ושחט ואחרים רואין אותו, שחיטתו כשרה. ולית הלכתא כי האי מתניתין, אלא אע"ג דאין אחרים רואים אותו וליתיה קמן דלבדקיה שחיטתו כשרה, דרוב מצויין אצל שחיטה מומחים הן, ואף לכתחלה שוחטין אע"פ שאין אחרים רואין אותן: **שחיטת נכרי**. אפילו כהלכתה וישראל עומד על גביו נבילה. אבל אינה אסורה בהנאה דדוקא שחיטת מין האדוק לעבודה זרה אסורה בהנאה, דסתם מחשבת מין לעבודה זרה. אבל הנכרי האמור כאן הוא מאותן שמעשה אבותיהם בידיהם: **ומטמאה במשא**. כדכתיב (ויקרא יא) והנשא את נבלתה וגו', ואע"פ שלא נגע. ולא היה צריך למתני, דכיון דנבילה היא בירוע שנבילה מטמאה במשא, אלא לומר לך, זו מטמאה במשא בלבד, ויש לך אחרת שמטמאה אפילו באהל, ואי זו, זו תקרובת עבודה זרה: **השוחט בלילה וכן הסומא**. תני שוחט בלילה דומיא דסומא, מה סומא באפילה, אף השוחט בלילה באפילה, ובהאי הוא דתנא השוחט דיעבד אין לכתחלה לא. אבל כשאבוקה כנגדו, אפילו לכתחלה שוחטים בלילה: **השוחט בשבת**. אע"פ שאם היה מזיד היה מתחייב בנפשו, שחיטתו כשרה. ומיהו אסורה באכילה ליומה, דלהכי תני בשבת וביום הכפורים,

was prohibited to do so], although he is liable with his life [for violating the Sabbath on purpose, and the offender is put to death by stoning (see Exodus 31:14-15 and Numbers 15:35); and for violating Yom Kippur he incurs the heavenly punishment of *karet*, in accordance with

Leviticus 23:30], the slaughtering is valid [and one may eat it only after the Sabbath or Yom Kippur]. (2) If one slaughtered with [the smooth edge of] a hand sickle [the knife used for slaughtering must have an unseamed and smooth edge; a hand sickle has two cutting edges, one smooth and the other serrated], with a flint, or with a reed, the slaughtering is valid. All [i.e., any Jew, even a sinner, provided he is not guilty of idolatry or of public violation of the Sabbath, may] slaughter; at all times one may slaughter; and with any implement one may slaughter, except with a scythe [which has a serrated edge, but the points all run in one direction; even so, one may not slaughter with it], a saw [which has indentations in two directions], teeth [i.e., two teeth, attached to the jawbone of a dead animal], or a fingernail [while still on a finger connected to a live person]; it is forbidden, since these [i.e., all of the above except for the fingernail,] do not cut, [but rather, tear the organs of the throat and consequently] strangle [the fingernail may not be used as long as it is connected for a different reason]. If one slaughtered with a scythe [which has a serrated edge, but the points all run in one direction, towards the handle. Therefore by

הכפורים, אף על פי שמתחייב בנפשו, שחיטתו כשרה: ב השוחט במגל יד, בצור, ובקנה, שחיטתו כשרה. הכל שוחטין ולעולם שוחטין, ובכל שוחטין, חוץ ממגל קציר, והמגרה, והשנים, והצפרן, מפני שהן חונקין. השוחט במגל קציר

רבנו עובדיה מברטנורא

לאקושי שבת ליום הכפורים, מזה יום הכפורים אסורה באכילה כל אותו היום משום עינוי, אף שבת אסורה באכילה כל אותו היום. ולמוצאי שבת מותרת בין לו בין לאחרים. והשוחט לחולה בשבת דבהתיירא קא שחט, מותר לבריא לאכול ממנו באותו שבת בשר חי. אבל לא מבושל, שמא ירבה בשבילו: **ב מגל יד**. יש לה שתי פיות, האחת חלקה כסכין, והאחת יש בה פגמות, ובצד שהיא חלקה אין שוחטים לכתחלה, גזירה שמא ישחוט בצד הפגום, ולהכי תנא השוחט דמשמע דיעבד אין, לכתחלה לא. ושמעינן מהא, דסכין פגומה ויש בה כדי לשחוט מן הפגם ולהלן, אסור לשחוט בה לכתחלה, אלא אם כן כרך הפגם בבגד או בגמי דהשתא ליכא למגור דלמא אתי לשחוט במקום הפגם: **בצור ובקנה**. תמניתין מיירי בצור ובקנה שהיו תלושים ולבסוף חברן ושחט בהן כשהן מחוברים, ודיעבד אין לכתחלה לא. אבל במחובר מעיקרו אפילו דיעבד פסול ותלוש גמור אפילו לכתחלה שרי: **צור**. סלע מחודד. ולשון מקרא הוא (שמות ד) ותקח צפורה צור ותכרות: **הכל שוחטים**. לאתויי ישראל מומר לעבירה אחת או אפילו לעבירות הרבה שמותר לאכול משחיטתו, והוא שלא יהיה מומר לעבודה זרה או מחלל שבתות בפרהסיא ובודק ישראל כשר הסכין ונותן לו, מפני שחוקתו שאינו טורח לבדוק, ואחר כן שוחט אפילו בינו לבין עצמו, וחוזר ישראל ובודק סכינו לאחר שחיטה, אם היא יפה שחיטתו כשרה. ואלו הצדוקין שאנו קורין להן קראים שאינם מאמינים בתורה שבעל פה, שחיטתן פסולה. אלא אם כן ישראל עומד ורואה השחיטה מתחלה ועד סוף: **ולעולם שוחטים**. בין ביום, בין בלילה לאור האבוקה, בין בראש הגג ולא חיישינן שמא יאמרו לצבא השמים עלה לשחוט וכן שוחטים בראש הספינה דמוכחא מלתא דלנקר (פירוש, לנקות. רש"י) ספינתו הוא צריך ולא לשר הים קשחית: **ובכל שוחטין**. בין בזכוכית, בין בקרומית של קנה שהוא עשב הגדל באגם שחותך כסכין. אבל בקנה עצמו אין שוחטין בו לכתחילה, מפני נימין שפורשין ממנו ונוקבים הסימנים אתי למעבד חלדה: **מגל קציר**. שקוצרים בה התבואה. שפגימותיה נוטות כולן לצד אחד בשפוע: **מגירה**. סכין מלא פגמות ויש לכל פגימה מורשא מכאן ומכאן דהיינו אוגרות: **שינים**. התחובים בלחי של בהמה. ודוקא כשהן שנים או יותר **והצפורן**. המחוברת: **שהן חונקין**. שאין חותכין אלא קורעין מחמת הפגימות. והאי חונקים,

moving the scythe forward, the points glide over the throat without tearing], moving it forward only — the School of Shammai declare [by Rabbinic decree] the slaughtering [completely] invalid [and is considered *neveilah* and defiles one who touches it], and the School of Hillel declare it [partially] valid

[one may not eat it, but it is not considered a *neveilah* in regard to defiling]. If the teeth of the scythe were filed away, it is regarded as an ordinary knife. (3) If one slaughtered [by cutting] at the [top] ring [of the windpipe; the reference is to the cricoid cartilage, which forms a complete ring around the trachea (or windpipe), as opposed to the other rings of the trachea, which are horseshoe shaped, and not completely enclosed rings], from within [i.e., beginning at the ring and proceeding upwards towards the head. This top ring of the windpipe is regarded in this Mishnah as the uppermost limit of the prescribed area within which the slaughtering may be performed] and left a hairbreadth of its entire circumference [towards the head], the slaughtering is valid. Rabbi Yose son of Rabbi Yehudah says, [Even] if there was left [towards the head] a hairbreadth of the greater part of its circumference [i.e., after cutting the greater part of the top ring the slaughterer slipped the knife upward outside the ring towards the head and completed the slaughtering there. It is nevertheless valid according to Rabbi Yose ben Rabbi Yehudah, since in slaughtering, it is not essential to cut through more than the greater part of the organ; the slaughtering is therefore valid]. (4) If one cut at the side [of the neck], the slaughtering is valid; if one pierced [this is the method prescribed by the law, for the slaughter of a pigeon or a turtle-dove consecrated for a sacrifice. The officiating priest pierces, with his fingernail, the neck of the bird from the back surface, if he pierced] from the side of the neck, the piercing is invalid;

רבנו עובדיה מברטנורא

אשאר אקאי ולא אצפורן, דטעמא דצפורן משום מחובר הוא: **מגל קציר**. ראשיה כפופים מאד ודרך הליכתה אינה קורעת: **בית שמאי אומרים נבילה**. ומטמאה במשא. דגזרינן הולכה אטו הובאה. **ובית הלל** לא גזרי, דאפשי טומאה לא מפשינן משום גזירה. אבל באבילה מודו דאסורה, גזירה הולכה אטו הובאה: **ג השוחט מתוך הטבעת**. בטבעת הגדולה שהיא עליונה לכולן קאמר: **ושייר בה מלוא החוט על פני כולה**. לצד הראש. שלא הטה לסכין לצאת מן הטבעת לצד הראש עד שגמר כל הטבעת כולה, כשרה: **מלוא החוט**. כלומר כל דהו אבל אם קודם שגמר את כולה הגרים את הסכין לצד הראש ויצא מן הטבעת וגמר את השחיטה למעלה מן הטבעת שאינו מקום שחיטה, שהיא הגרמה, אע"פ ששחט רוב הקנה במקום שחיטה, פסלי רבנן, הואיל וגמרו בפסול: **ר' יוסי בר' יהודה אומר מלוא החוט על פני רובה**. אם שייר בה מלוא חוט השערה מן הטבעת לצד הראש על פני רוב הטבעת, כלומר שחתך רוב הקנה בתוך הטבעת ובמיעוטה הגרים ויצא ממנה לצד הראש וגמר השחיטה למעלה ממנה, כשרה. דברובא אתכשרא לה שחיטה, ואידך כי קא שחט מחתך בשר בעלמא הוא. ופסק הלכה, השוחט למעלה מטבעת הגדולה, משפוי כובע ולמעלה, טריפה. משפוי כובע ולמטה, כשרה. והיינו דשייר בחיטי, ששחט באותן שני חיטין של בשר שהן למעלה מטבעת הגדולה ולמטה משפוי כובע, ושייר בהן כל שהוא לצד הראש: **ד השוחט מן הצדדים**. צדי הצואר: **שחיטתו כשרה**. ואפילו לכתחלה נמי ואידי דבעי למתני סיפא המולק מן הצדדין, תני נמי השוחט בדיעבד: **המולק מן**

בדרך הליכתה, בית שמאי פוסלין, ובית הלל מכשירין. ואם החליקו שניה, הרי היא כסכין: **ג השוחט מתוך הטבעת ושייר בה מלא החוט על פני כלה, שחיטתו כשרה**. רבי יוסי ברבי יהודה אומר, מלא החוט על פני רבה: **ד השוחט מן הצדדין, שחיטתו כשרה**. המולק מן הצדדין, מליקתו

if one slaughtered [an animal] at the back of the neck, the slaughtering is invalid; if one pierced [a bird] from the back of the neck, the piercing is valid. If one slaughtered [an animal] at the front of the neck, the slaughtering is valid; if one pierced [a bird] from the front of the neck, the piercing is invalid. For the whole of the back of the neck is the appropriate place for piercing, and the whole of the front of the neck is the appropriate place for slaughtering.

It follows, therefore, that the place which is appropriate for slaughtering is inappropriate for piercing, and the place which is appropriate for piercing is inappropriate for slaughtering. (5) [The older age] which qualifies turtle-doves [for sacrifice] disqualifies pigeons, and [the younger age] which qualifies pigeons [for sacrifice] disqualifies turtle-doves. At the period when the neck feathers begin to become reddish in color in either species, they are disqualified [the pigeons are disqualified because they are too old, the turtle-doves, because they are too young]. (6) [The method of slaughter] which renders the red cow (see Numbers 19) valid [i.e., slaughter from the front] renders the heifer (see Deuteronomy 21) invalid, and the method which renders the heifer valid [i.e., striking the neck on its back] renders the cow invalid. [The disability] which does not disqualify priests [from taking part in the Temple service i.e., their age namely, fifty and over,]

רבנו עובדיה מברטנורא

הצודים מליקתו פסולה. דבמליקה כתיב (ויקרא ה) ממול ערפו דהיינו מאחוריו: **השוחט מן העורף שחיטתו פסולה.** והני מילי שלא החזיר הסימנים אחורי העורף, אלא חתך המפרקת עד שהגיע לסימנים, דקודם שהגיע לסימנים נטרפה בשבירת המפרקת. ואע"ג דבמליקה כשרה, התם הוא דכולה מתחלה ועד סוף הוי מן המליקה והוי כשאר שוחט שנוקב את הושט מעט מעט עד שגומר שחיטתו. אבל שחט מן העורף, כיון דשחיטה לאו הכי גמירי, לא הוי שבירת המפרקת מן השחיטה ואיטרפא לה. והשוחט מן הצדדים דקתני רישא, אפילו בדלא אהדר הסימנים. דהא מישחטי סימנים שפיר קודם חתיכת המפרקת: **המולק מן העורף.** לאו עורף ממש דהיינו מה שיש משפוי הקדקוד מאחוריו כל דבהדי פרוצו דהא כתיב ממול ערפו, אלא מול הרואה את העורף דהיינו אחורי הצואר מלק בצפורן וחתך בשר ומפרקת עד שהגיע לסימנים: **מליקתו כשרה.** דזו היא מצות מליקתו לכתחלה. ואיידי דתנא השוחט מן העורף פסולה ואפילו בדיעבד, תנא נמי המולק בדיעבד: **השוחט מן הצואר.** תחת הגרון קרי צואר. והוא דרך רוב השחיטות: **שכל העורף.** כל מול הרואה את העורף: **ה כשר בתורין פסול בבני יונה.** דתורים, משמע גדולים ולא קטנים. בני יונה, קטנים ולא גדולים. דלא לשתמיט קרא ולכתוב מן בני התורים או מן היונה, ומדכתב בכלוהו תורים ובני יונה, שמע מינה לעכב: **תחלת הציהוב.** כשמתחיל להביא נוצה יפה צהובה סביב לצוארו, פסולים בזה ובוה. בבני יונה פסולין משום גדלן. ובתורים משום קטנן. דיצאו מכלל קטנים, ולכלל גדולים לא באו. ומיהו בני יונה הקטנים ביותר ששומטין כנף מהם ואין דם יוצא ממנו, פסולין מרוב קטנן: **ו כשר בפרה פסול בעגלה.** פרה אדומה ועגלה ערופה שתיהן נעשין בחוץ. אלא שפרה אדומה בשחיטה כשרה, בעריפה פסולה. עגלה ערופה בעריפה כשרה, בשחיטה פסולה נמצא. הכשר בפרה פסול בעגלה, והכשר בעגלה פסול בפרה: **כשר בכהנים פסול בלויים.** כהנים במומין

פסולה. השוחט מן העורף, שחיטתו פסולה. המולק מן העורף, מליקתו כשרה. השוחט מן הצואר, שחיטתו כשרה. המולק מן הצואר, מליקתו פסולה, שכל העורף כשר למליקה, וכל הצואר כשר לשחיטה. נמצא, כשר בשחיטה, פסול במליקה. כשר במליקה, פסול בשחיטה: **ה כשר בתורין, פסול בבני יונה.** כשר בבני יונה, פסול בתורין. תחלת הצהוב בזה ובוה, פסול: **ו כשר בפרה, פסול בעגלה.** כשר בעגלה, פסול בפרה. כשר בכהנים,

disqualifies Levites, and [the disability] which does not disqualify Levites [i.e., physical blemishes] disqualifies priests. That which cannot render impure in earthenware vessels, can render impure in all other vessels, [i.e., an earthenware vessel only becomes defiled, if something impure falls into the inner space of the vessel. However, if it touched an earthenware vessel on the outside surface, the vessel does not become defiled, yet if the vessel is not earthenware, it does become defiled], and that which cannot render impure in all other vessels [i.e., if impure matter entered the inner space of a non-earthenware vessel but did not actually touch the vessel, the vessel is not rendered impure, but] does render impure in earthenware vessels. [Wooden vessels which have a serviceable inner area which was not yet completed can become impure; however, flat wooden vessels, such as a flat tray, which have no inner space, even if completed, do not become impure. In the case of metal vessels, the reverse is true: uncompleted metal vessels which have an inner serviceable area, are not rendered impure, whereas, flat metal vessels do become impure. Hence,] that which does not become impure in wooden vessels does become impure in metal vessels, and that which does not become impure in metal vessels does become impure in wooden vessels. When bitter almonds are subject to tithing [i.e., while still young and not bitter], sweet almonds are exempt, and when sweet almonds are subject to tithing [i.e., after being fully ripened], bitter almonds are exempt. (7) *Temed* [an inferior wine made by steeping the kernels and skins of grapes in water] before it

רבנו עובדיה מברטנורא

פסולים, בשנים כשרים. ליום במומין כשרים, בשנים פסולים דכתיב (במדבר ה) ומבן חמשים שנה ישוב מצבא העבודה, ובשילה ובבית עולמים שלא היה שם משא בכתף, אין השנים פסולים בלויים אלא הקול בלבד, והקול אינו פוסל בכהנים לעולם. נמצא, בין במדבר בין בשילה ובבית עולמים הכשר בכהנים פסול בלויים, הכשר בלויים פסול בכהנים: **טהור בכלי חרס טמא בכל הכלים**. אויר כלי חרס טמא, שאם הגיעה טומאה לאוירו ולא נגעה בו, נטמא הכלי חרס, דכתיב ביה (ויקרא יא) אשר יפול מהם אל תוכו. ובגבו טהור, שאפילו נגעה טומאה לא נטמא בכך. אויר כל הכלים טהור כל זמן שלא נגעה בהן הטומאה אע"פ שנתלית באוירן. וגבן טמא, שאם נגעה טומאה בגבן נטמאו. נמצא, הטהור בכלי חרס, טמא בכל הכלים. וטהור בכל הכלים, טמא בכלי חרס: **טהור בכלי עץ טמא בכלי מתכות**. גולמי כלי עץ דהיינו כלים שלא נגמרה כל מלאכתן. אבל נגמרה חקיקתן וראוין הן לתשמישן, טמאים. ופשוטי כלי עץ טהורים אפילו נגמרה כל מלאכתן, דאתקש כלי עץ לשק דכתיב (שם) מכל כלי עץ או בגד או עור או שק, מה שק מיטלטל מלא וריקן, אף כל מיטלטל מלא וריקן. גולמי כלי מתכות טהורים, הואיל ולכבוד עשוין לא חשיבי כלי למלתייהו עד שתגמר כל מלאכתן. פשוטיהן טמאים, דלא איתקיש לשק בכלי עץ. נמצא, הטהור בכלי עץ, טמא בכלי מתכות. הטהור בכלי מתכות טמא בכלי עץ: **החויב בשקדים המרים**. שקדים המרים קטנים חייבין במעשר, שדרכין לאכלן בקטנן קודם שיהיו מרים. גדולים פטורים, שאינן ראוין לאכילה. מתוקים גדולים חייבין שנגמר פריין. קטנים פטורין, שאין דרך אכילתם כן. נמצא, החויב בשקדים המרים פטור במתוקים, והחויב במתוקים פטור במרים: **ז התמד עד שלא החמיץ**. עד השתא איירי בתרתי מלי, דרבר הנוהג בזה אינו נוהג בזה. והשתא איירי בחדא מלתא, ובזמן שדבר זה נוהג בה אין דבר זה נוהג בה: **תמד**. מים שנותנים על חרצנים וזגים וכשמחמיץ ותוסס נעשה יין, או על השמרים וקולטין אותן

has fermented may not be bought with *ma'aser sheni* money [before fermentation has taken place it is regarded as water, and water may not be bought with *ma'aser sheni* money] and renders a *mikvah* invalid [a *mikvah* must be

filled with waters which flow directly from a river or a stream or with rainwater, but may not be filled with waters which have been drawn into vessels. An admixture of three *logs* or more of drawn water (or in our case of “*Temed*”) into a *mikvah* which does not contain the requisite amount of water (i.e., 40 *se'ah*) renders the *mikvah* invalid for all time. But an admixture of (fermented) wine into a *mikvah* does not render it invalid unless it changes color]; after it [i.e., *temed*] has fermented, it may be bought with *ma'aser sheni* money and does not render a *mikvah* invalid [for it is regarded as wine]. Brothers who are partners [in their inheritance] — when they are liable to pay the *kolbon*, they are exempt from the *ma'aser* of cattle; and when they are liable for *ma'aser* of cattle, they are exempt from paying the *kolbon*. [The *kolbon* was a surcharge added to the annual contribution of the half-shekel. It was not permissible for two people to evade this additional payment by combining and paying one shekel between them. However, this surcharge was relaxed in the case of a person whose half-shekel was paid by another as a gift to him. Therefore, if a father paid a whole shekel on behalf of his two sons as a gift to them, no *kolbon* surcharge was taken. In the case of our Mishnah where the brothers do pay the *kolbon*, the circumstances are such that the brothers had already divided the inheritance upon the death of their father, and then entered into partnership; consequently, each must pay the *kolbon* when contributing his half-*shekel*, because each brother is considered a separate unit, even though they pay one whole *shekel* jointly. However, such a partnership between two brothers subsequent to the division of the estate, would exempt them from *ma'aser* of cattle, since the law is (see Bekhorot 56b) that cattle born to partnership stock is exempt from *ma'aser*. And the case of the Mishnah where the brothers are liable to the *ma'aser* of cattle is referring to their not yet having divided the inheritance. In such a case, the Mishnah states that cattle born to partnership stock is subject to *ma'aser*, for the law regards such cattle as belonging to one unit; namely, the deceased

רבנו עובדיה מברטנורא

המים טעם היין. ובזמן שנתן שלשה חלקים מים והוציא ארבעה, לכולי עלמא יין מעליא הוא והכא מיירי כגון שלא הוציא אלא כמו שנתן או פחות, או מעט יותר: **עד שלא החמיץ**. מים בעלמא הוא ואינו נקח בכסף מעשר, דין הוזכר בקיחת כסף מעשר (וברים יד) ונתת הכסף בכל אשר תאזה נפשך וגו', מה הפרש מפורש פרי מפרי וגידולי קרקע, אף כל פרי מפרי וגידולי קרקע: **ופוסל את המקוה**. דשלשה לוגין מים שאובין פוסלים את המקוה אם נפל לתוכו קודם המשכת ארבעים סאה, ויין אינו פוסל את המקוה אלא בשינוי מראה: **משחהמיץ**. חשוב יין, ונהג בו קיחת מעשר, ואין נהג בו פסול מקוה: **האחין השותפין**. האחין שהן שותפין בירושתן: **כשחייבין בקלבון פטורין ממעשר בהמה**. האחין שחלקו ולבטוף נשתתפו, חייבין בקלבון, וכשמביאין שקליהן מביאין שני חצאי שקלים ונותנים שני קלבונות והקלבון הוא לשון הכרע, שחייבין להכריע שקליהן. ואם נתנו בין שניהם שקל שלם, נותנים שני קלבונות שהיה להן לשקול לחצאין. ופטורים ממעשר בהמה מכל הנולדים להם כל ימי שותפות, שהשותפות פטור ממעשר בהמה, כדאייתא בבכורות בפרק בתרא (דף נו), יהיה לך, ולא של שותפות, והתם מוקים ליה להאי קרא במעשר ואע"ג דבכור כתיב: **וכשחייבין במעשר בהמה**. כגון אם לא חלקו מעולם חייבין במעשר בהמה לעשר כל הנולדים להם

בכסף מעשר, ופוסל את המקוה. משחהמיץ, נקח בכסף מעשר, ואינו פוסל את המקוה. האחין השותפין, קשתיבין בקלבון, פטורין ממעשר בהמה. קשתיבין במעשר בהמה, פטורים מן הקלבון. כל

father's estate. The brothers, therefore, are exempt from the *kolbon*, because, since the inheritance has never been divided, the combined contribution of one *shekel* which

they make is regarded to be a payment made by their father as a gift to his two sons, and under these circumstances, the sons are exempt from the *kolbon*. When there is the ability of sale [a father, according to Exodus 21:7, has the authority to sell his daughter as a maidservant during her minority, i.e., until she reaches 12 years and a day and manifests the *halachic* signs of adulthood] the [50 *shekel*] fine is not payable (see Exodus 21:15-16, Deuteronomy 22:28-29). A fine of 50 *shekel* was payable to her father by the person who seduced or violated a *na'arah* (a girl from 12 years and a day until 12 years and six months) and when the fine is payable [i.e., when she reaches 12 years and a day, there is no ability to sell [This statement of the Mishnah is only according to Rabbi Meir; however, the Sages hold that a girl from the age of three, is both entitled to a fine and may be sold as a maidservant]. When there is the right of refusal [a fatherless girl whose mother or brother gave her away in marriage, even with her consent, can, at any time while being a minor, refuse the continuance of the marriage, and in this way, break the marriage bond without the necessity of a *get*. Hence, when there is a right of refusal, i.e., a girl while being a minor], there can be no *chalitzah* [a minor female, that has become a widow even though she is childless cannot be subject to the ceremony of *chalitzah* with her brother-in-law; (see Deuteronomy 25:5-10)], and when there can be *chalitzah* [i.e., when she reaches adulthood] there is no longer the right of refusal. When the *shofar* is blown [it was the customary in the time of the Talmud to blow the *shofar* on the eve of the Sabbath or of a Festival before the sacred day

מקום שיש מִכָּר, אֵין קָנָס, וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ קָנָס, אֵין מִכָּר. כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ מְאוּן, אֵין חֲלִיצָה. וְכָל מְקוֹם שֵׁישׁ חֲלִיצָה, אֵין מְאוּן. כָּל מְקוֹם שֵׁישׁ תְּקִיעָה, אֵין

רבנו עובדיה מברטנורא

כל ימי שותפותם, דאמר התם, יכול אפילו קנו בתפוסת הבית, תלמוד לומר, יהיה, מכל מקום: פטורין מן הקלבון. לגמרי. ששוקלין בין שניהם שקל שלם. שממון אביהם בחזקתו עומד. והאב השוקל על בנו או על אחד מבני עירו ופטר בשלו, פטור מן הקלבון, דתנן בשקלים (פ"א) השוקל בשביל העני או בשביל שכנו או בשביל בן עירו פטור, ובניו נמי אין מצות שקליהם עליו והווי להו כשכנו ובן עירו: כל מקום שיש מכר. שאדם יכול למכור את בתו. דהיינו כשהיא קטנה: אין קנס. אם נאנסה או נתפתתה אין לאביה חמשים כסף, דנערה כתיב (דברים כב) ונתן האיש השוכב עמה לאבי הנערה חמשים כסף: וכל מקום שיש קנס. דהיינו כשהיא נערה: אין מכר. שאין אדם מוכר את בתו לאחר שהביאה סימני נערות. ומתניתין ר' מאיר היא, דאמר קטנה מבת יום אחד עד שתביא שתי שערות יש לה מכר ואין לה קנס. משתביא שתי שערות עד שתבגר יש לה קנס ואין לה מכר. אבל חכמים אומרים, קטנה מבת שלש שנים ויום אחד עד שתביא שתי שערות, יש לה מכר ויש לה קנס. והלכה כחכמים. ונמצא שהבת מיום שנולדה עד שתראה לביאה, יש לה מכר ואין לה קנס. ומשתראה לביאה עד שתביא סימנין, יש לה מכר ויש לה קנס. ומשתביא סימנין עד שתבגר, יש לה קנס ואין לה מכר. ואין בין נערות לבגרות אלא ששה חדשים: כל מקום שיש מיאון. יתומה שהיא אמה ואחיה ואפילו לדעתה, יכולה למאן ויוצאה בלא גט, עד שתביא סימנין. וכל ימי קטנותה אינה ראויה לחליצה אם יבמה היא, דאיש כתיב בפרשה (שם מה) ואם לא יחפוץ האיש, ומקשינן אשה לאיש. ומשנראית לחליצה אינה יכולה למאן: כל מקום שיש תקיעה. בערבי שבתות וימים טובים תוקעים שלש תקיעות להבטיל את העם ממלאכה, ובין השמשות תוקע ומריע ותוקע ושובת: אין הבדלה. לא על הכוס ולא בתפלה. שאין הבדלה אלא במוצאי שבתות

commenced, so that the community might cease work and prepare for the sacred day] there is no *havdalah* service, and when there is the *havdalah* service, the *shofar* is not blown. Thus, if a Festival falls on the day before the Sabbath, the *shofar* is blown [before

the commencement of the Sabbath, in order to make known to the public that all work must cease, even such as was permitted on the Festival, namely cooking] but there is no *havdalah* service [the rule is that no *havdalah* service is recited at the termination of a sacred day, if that day is immediately followed by a day more sacred. Thus, there will be no *havdalah* service at the termination of a Festival if it is immediately followed by the *Sabbath*]; if it [the Festival] falls on the day following the Sabbath there is a *havdalah* service [in order to distinguish between the greater sanctity of the Sabbath and the lesser sanctity of the Festival], but the *shofar* is not blown [since there is no need to warn people to abstain from work, for they have been at rest the entire Sabbath day]. What is the form of the *havdalah* blessing [at the termination of the Sabbath that is immediately followed by a Festival]? “Who makes a distinction between holy and holy.” Rabbi Dosa says, “Who makes a distinction between the more holy [the Sabbath] and the less holy [the Festival].”

רבנו עובדיה מברטנורא

וימים טובים: יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעים. אע"פ שגם היום יום טוב היה ואין בו מלאכה, תוקעין להבטיל ממלאכת אוכל נפש: ולא מבדילין. מפני שהנכנס חמור מן היוצא. חל להיות במוצאי שבת מבדילין לפי שהיוצא חמור מן הנכנס. ותקיעה אין כאן: כיצד מבדילין. בין שבת ליום טוב כשחל יום טוב להיות במוצאי שבת: רבי דוסא אומר בין קודש חמור. ואין הלכה כר' דוסא. דלא מזולזלן ביום טוב לקרותו קודש הקל:

Gemara Chullin 26b

גמרא חולין דף כו:

How was the *shofar* blown then, [i.e., at the conclusion of the Festival that is immediately followed by the Sabbath? There had to have been some slight difference on this occasion (when the sanctity of the incoming Sabbath is not significantly different from that of the

outgoing Festival), in order to distinguish it from the blowing of the *shofar* at every Sabbath eve, which served to warn people to cease work absolutely.] Rav Yehudah said. A *teki'ah* [a blast on the *shofar* of one prolonged note] was blown, which, without ending the *teki'ah*, changed into a *teru'ah* [a series of rapid, short blasts], all in one breath. Rav Assi said, A *teki'ah* was blown, and then a *teru'ah* all in one breath [however, the *teki'ah* had an ending]. Rabbi Assi instituted the custom in Huzar [near Nehardea], in accordance with his view. An objection was raised from the following *beraita*: If a Festival fell on the day before the Sabbath, a *teki'ah* was blown, but no *teru'ah*. Now, does this not mean that no *teru'ah* was blown at all? It is not so; rather, Rav

הבדלה. וכל מקום שיש הבדלה, אין תקיעה. יום טוב שחל להיות בערב שבת, תוקעין ולא מבדילין. במוצאי שבת, מבדילין ולא תוקעין. כיצד מבדילין, המבדיל בין קדש לקדש. רבי דוסא אומר, בין קדש חמור לקדש הקל:

היכי תוקע. אמר רב יהודה תוקע ומריע מתוך תקיעה. ורב אסי אמר תוקע ומריע בנשימה אחת. אתקין רב אסי בהוצר כשמעתייה. מתיבי יום טוב שחל להיות בערב שבת תוקעין ולא מריעין. מאי לאו לא מריעין כלל. רב יהודה מתרץ לטעמיה.

Yehudah interprets [this *beraita*] in accordance with his view, and Rav Assi interprets it in accordance with his view. Rav Yehudah interprets it in accordance with his view, namely, “But no *teru'ah*” means: not separately, rather the *teki'ah* was converted into a *teru'ah*. Rav Assi interprets it in accordance with his view, namely, “but no *teru'ah*” means: not with a second breath, but all in one breath. [On the Mishnah:] “If it [the Festival] falls on the day following the Sabbath [... Who makes a distinction between holy and holy].” At what part [of the *havdalah* service]

is this [formula] said? Rav Yehudah said, At the conclusion [whereas at the beginning of the *havdalah* prayer the formula used is: “Who makes a distinction between holy and profane,” which is our practice]. Rav Nachman also said, At the conclusion. Rav Sheshet the son of Rav Idi said, Even at the beginning. The law, however, is not in accordance with his view. [On the Mishnah:] “Rabbi Dosa says, 'Who makes a distinction between the more holy and the less holy.' ” The law, however, is not in accordance with his view [because this would denigrate the Festival]. Rabbi Zera said, If a Festival falls in the middle of the week one must say [in the *havdalah* service]: “Who makes a distinction between holy and profane, between light and darkness, between Israel and other nations, between the seventh day and the six days of labor.” Why is this [i.e., why should one include in the benediction the distinction between the seventh day, etc., seeing that the occasion is a midweek Festival and not the Sabbath]? He is merely enumerating the distinctions [which are to be found in the Torah; (see Leviticus 10:10; Genesis 1:4; and Leviticus 20:26)].

זוהר מצורע דף נ"ה ע"א

רבי חזקיה פתח ואמר (תהלים יז) שמעה יי צדק וגומר כמה חביבה כנסת ישראל קמי קדשא בריה הוא דבכל זמנא דכנסת ישראל אתת לקמיה דקדשא בריה הוא קדשא בריה הוא אוזמן לקבלה הדיא הוא דכתיב שמעה יי צדק הקשיבה רנתי האזינה תפילתי. אמר דוד אנא אתקטנא בכנסת ישראל כמה דהיא אשתכחת לקמך אנא נמי אשתכחנא. ובגין כך שמעה יי צדק בקדמיתא ולבתר הקשיבה רנתי האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה מאי בלא שפתי מרמה. אלא הכי תנינן כל מלה ומלה דצלותא דאפיק בר נש מפומיה סלקת לעילא ובקעת רקיעין ועאלת לאתר דעאלת ותמן אתבנת ההיא מלה אי היא מלה דבשרא אי לא. אי איהי מלה דבשרא אעלין לה קמי מלכא קדישא למעבר רעותה. ואי לאו סאמין לה לבר ואתעטר בההיא מלה רוחא אחרא. ותא חזי כתיב ביה ביוסף (שם קה) ענו בכבל רגלו וגומר. עד אימתי ענו בכבל רגלו עד עת בא דברו דמאן אלא עד עת בא דברו (דיוסף ואתבחי) ההיא מלה הדיא היא דכתיב אמרת יי צרפתהו בדין שלח מלך ויתירו מושל עמים ויפתחו:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:

מוסר

Rabeinu Yonah, Sha'arei Teshuvah, 4d

שערי תשובה לרבינו יונה דף ד ע"ד

One of the fundamentals of repentance is shame, as is expressed by the verse, "I am embarrassed and also ashamed, because I bear the disgrace of my youth." (Jeremiah 31:18) A sinner would be very embarrassed to commit sins in front of other people. He would be ashamed if they became aware of and knew about his sins. How, then, is he not embarrassed in front of the Creator, blessed is He? It is only because God, may He be blessed, is far from his inner being; therefore he is embarrassed in front of creations, but not in front of the Creator, may He be blessed. Our Rabbis, of blessed memory, related that when Rabban Yochanan ben Zakkai was about to die, his students said to him, "Our teacher, give us a blessing." He said to them, "May it be His will that the fear of Heaven should be upon you as much as the fear of flesh and blood." They said to him, "Our teacher, only so much and no more?" He answered, "If only it were so! Look: a person commits a sin secretly and says, 'Let no person see me.' " The highest level regarding the fear of sin is for a person to be ashamed of his sins in front of God, may He be blessed. Shame implies a sensation of embarrassment and a person's face changing color, as is expressed by the verse, "shame covers my face." (Psalms 69:8) In every

source, you see that shame is mentioned after embarrassment, because it is more intense than embarrassment. "Be embarrassed and ashamed" (Ezekiel 36:32); "I am embarrassed and also ashamed." (Jeremiah 31:18) When a sinner sees that God, may He be blessed, forgives his sin, is patient with him, does not exact punishment of him, and does not act toward him as his sins deserve nor bestow upon him commensurate with his iniquities, embarrassment will increase in his heart. After all, if someone sins against a king of flesh and blood and commits treason, and the king absolves him, he will be embarrassed in front of him. So too, it is written, "so that you

מעיקרי התשובה הבושה כענין שנאמר (ירמיה לא) בשתי וגם נכלמתי כי נשאתי חרפת נעורי. והנה החוטא יבוש מאד לעבור עבירות לפני בני אדם. ויכלם אם ירגישו ויפירו בעבירותיו ואיך לא יבוש מן הבורא יתברך. ואין זה כי אם לפי היות השם יתברך רחוק מפליותיו. על כן יבוש מן הנבראים ולא יבוש מן הבורא יתברך. ואמרו רבותינו זכרונם לברכה כי בשעת פטירת רבן יוחנן בן זכאי אמרו לו תלמידיו רבינו ברכנו אמר להם יהי רצון שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם אמרו לו רבינו עד כאן ולא יותר אמר להם הלואי. תדעו שהרי אדם עובר עבירה בסתר ואומר לא יראני האדם. והמדרגה העליונה בזה שיכלם האדם על עונותיו מלפני השם יתברך. וענין ההכלמה ההרגשה בבושה והשתנות זיו פניו כענין שנאמר (תהלים טז) בסתה כלימה פני. ובכל מקום תראה הכלימה נזכרת אחר הבושה כי היא יתירה מן הבושה (יחזקאל לו) בשו והכלמו (ירמיה לא) בשתי וגם נכלמתי ובראות החוטא כי השם יתברך מעביר על עונו ומאריך לו ואיננו נפרע ממנו ולא כחטאיו עשה לו ולא כעונותיו גמל עליו יוסיף בושה בלבבו הלא החוטא למלך בשר ודם ובוגד בו והוא מכפר לו יבוש ממנו. וכן כתוב (יחזקאל טז) למען

will remember and be embarrassed of all your deeds when I absolve you of all that you did.” (Ezekiel 16:63) Our Rabbis, of blessed memory, said, “One who does something and is embarrassed about it, is forgiven for all his sins. Thus we find with Shaul, as it says, 'but He has not answered me, neither in dreams nor by Prophets' (I Samuel 27:15). But he did not mention the *Urim V'Tumim*. For he was embarrassed to mention them because he had killed the people of Nov, the city of *kohanim* [and therefore, there was no priest alive who could have inquired of the *Urim V'Tumim*]. And Shmuel said to him, 'tomorrow you and your sons will be with me' (ibid., verse 19).

'With me' — at my station [in *Gan Eden*, since God forgave King Shaul as a result of his being embarrassed].” A person can attain the level of shame by secluding himself, thinking about God's greatness and about how evil someone who rebels against Him is, and by constantly remembering that God sees his actions, examines his innermost feelings, and observes his thoughts.

Practical Law:

Rambam, Laws of Sacrifices, Chapter 5

(1) The blood of sin-offerings [of] which [some portions of the sacrifice] are eaten [by the priests], requires four splashes on the four corners of the outer altar on the upper half of the altar. For it states regarding this, “On the corners of the altar.” (Leviticus 4:18) How does he do [this]? When the priest takes the blood in the bowl, he brings it to the altar and dips his right index finger into the blood. He [then] rests his index finger between the middle finger on one side, and the thumb on the other side [i.e., all three fingers held together] and splashes with a downward motion opposite the apex of the corner [of the altar], until all the blood on his finger is used up. He does this at every corner. But if he [didn't splash the blood directly onto the apex but rather,] splashed the blood only near the corner, [but] within one cubit on either side, he has atoned.

(2) He must dip his finger for each corner. When he finishes splashing [the blood] on a corner, he wipes his finger on the [outer] rim of the bowl. Then he dips a second time, because the leftover

תִּזְכְּרִי וּבִשְׁתִּי (מִכָּל עֲלִילוֹתֶיךָ) בְּכַפְרֵי לֶךְ לְכָל אֲשֶׁר עָשִׂית. וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֹנָם לְבִרְכָה הָעוֹשֶׂה דְבָר וּמִתְבַּיֵּשׁ מִמֶּנּוּ מוֹחֲלִין לוֹ עַל כָּל עֲוֹנוֹתָיו. וְכֵן מֵצֵאנוּ בְּשֵׁאוֹל שֶׁאָמַר (שְׁמוּאֵל א' ב ט) וְלֹא עֲנִי גַם בְּחִלּוּמוֹת גַּם בְּנִבְיָאִים וְלֹא הִזְכִּיר אוֹרִים וְתוֹמִים כִּי נִתְבַּיֵּשׁ לְהִזְכִּיר מִפְּנֵי שֶׁהִרְג אֲנָשֵׁי נוֹב עִיר הַכֹּהֲנִים. וְאָמַר לוֹ שְׁמוּאֵל (שם) מִחַר אֶתָּה וּבְנִיךְ עִמִּי. עִמִּי בְּמַחֲצֵתִי. וַיִּשָּׂג אָדָם מִדְּרַגַּת הַבוֹשָׁה בְּהַתְּבוּדָה לְחִשׁוֹב בְּגִדּוּלַת הַשֵּׁם וְכַמָּה רַבָּה רַעַת הַפְּמֶרָה אֶת פִּיו וּבְזָכְרוֹ תָמִיד כִּי הַשֵּׁם רוֹאֶה מַעֲשָׂיו וּבוֹחֵן כְּלִיּוֹתָיו וְצוֹפֶה מִחֻשְׁבוֹתָיו:

הלכה

הרמב"ם הלכות מעשה הקרבנות פרק ה

א החטאות הנאכלות דמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח החיצון מחצי מזבח ולמעלה. לפי שנאמר בה (ויקרא ד) על קרנות המזבח. וכיצד הוא עושה בשלוקה הכהן הדם במזרק מוליכו אצל המזבח וטובל אצבעו הימנית הסמוכה לגודל בדם. וסומך באצבעו הגדול מכאן ובגודל מכאן ומחטא ויורד כנגד חודה של קרן עד שיכלה כל הדם שבאצבעו. וכן הוא עושה בכל קרן וקרן. ואם נתן סמוך לקרן כאמה אחד מכאן או מכאן כפר: ב וצריך לטבול אצבעו על כל קרן וקרן. וכשגומר הניתנה על הקרן מקנה אצבעו בשפת המזרק.

blood on his finger is disqualified for splashing upon another corner. (3) Of all the sacrifices, none require splashing the blood with the [priest's] finger except for a [chata] sin-offering, about which it declares, "The priest should dip his finger in the blood."

(ibid., verse 6) There must be enough blood

for the dipping [of his finger, and] not that his finger should wipe up blood [from the walls of the vessel].

ואחר כך טובל פעם שניה ששירי הדם שבאצבעו פסולין לתן מהן על קרן אחרת: ג אין בכל הקרבנות קרבן שטעון הנית דם באצבעו אלא חטאת בלבד שנאמר בה (שם) וטבל אצבעו בדם. וצריך שיהיה שם דם כדי טבילה. לא שייספג אצבעו מדם:

METZORA FOR THURSDAY NIGHT

מצורע ליל ששי

צירוף יהיה

כו וידי כהנא באצבעיה דימינא מן משחא די על ידיה דשמאלא שבע זמנין קדם יי: כח ויתן כהנא מן משחא די על ידיה על רום אודנא דמדכפי דימינא ועל אליון ידיה דימינא ועל אליון רגליה דימינא על אתר דמא דאשמא: כט ודישתאר מן משחא די על ידא דכהנא יתן על רישא דמדכפי לכפרא

כו והנה הפהן באצבעו הימנית מן השמן אשר על-כפו השמאלית שבע פעמים לפני ידוה: כח ונתן הפהן מן השמן אשר על-כפו על-תנוך און המטהר הימנית ועל-בהן ידו הימנית ועל-בהן רגלו הימנית על-מקום דם האשם: כט והנותר מן השמן אשר על-כפה הפהן יתן על-

(27) And the priest will sprinkle with his right index finger some of the oil that is in his [or the other's] left palm, seven times before the Lord. (28) And the priest will place some of the oil that is in his palm, above the right earlobe of the person being purified, on the thumb of his right hand and on the big toe of his right foot, on top of the place [where] the guilt-offering blood [had been applied]. (29) And what is left over from the oil that is in the priest's palm, he should place upon the head of the person being purified, to effect atonement

RASHI

רש"י

(28) On top of the place [where] the guilt-offering blood [had been applied]

(כח) על מקום דם האשם. אפלו נתקנח הדם; למד

— even if this blood had been wiped off [the priest must nevertheless apply the oil above the earlobe and on the thumb and big toe, because the verse says to place the oil “on top of the place,” not “on top of the blood,” i.e.] this teaches us that the blood is not the determining